

Cuprins

Moarte naturală	5
Moartea conștientă	71

Albert Camus

Moartea fericită

Traducere din limba franceză
de Daniel Nicolescu

POLIROM
2019

Soarele șiroiește și-i întârzie pe chip. Cu porii ușor umezi, respiră această dogoare care-l copleșește și-l adoarme. Catherine adună soarele-n ea, murmură și geme:

— Ce bine e, spune.

— Da, îi răspunde băiatul.

Casa stătea agățată de culmea unei coline de unde se zărea golful. Prin cartier i se spunea „casa celor trei studente“. Se ajungea acolo pe un drum foarte anevoios, care începea printre măslini și se termina printre măslini. La mijloc avea un soi de platou, de-a lungul unui zid cenușiu, acoperit cu desene porcoase și cu sloganuri politice a căror lectură oferea un răgaz de respirație călătorului vlăguit. Apoi veneau tot măslinii, rufele sinilii ale cerului printre ramuri. Și mireasma arborilor de fistic de-a lungul pajiștilor uscate unde stăteau să se zvânte pânzeturii vineții, galbene sau roșii. Ajungeai learcă de nădușeală și gâfâind, împingeai o mică barieră albastră, evitând gheara tufelor de bougainvillea, și-ți mai rămâneau de urcat niște trepte abrupte ca o scară mobilă, dar aflate într-o penumbră albăstrie unde ți se potolea setea. Rose, Claire, Catherine și băiatul îi spuneau Casa din fața Lumii. Deschisă cât era de lungă către peisaj, părea o nacelă suspendată

în cerul luminos de deasupra dansului colorat al lumii. Din golful perfect rotunjit, în vale, un soi de avânt clătina ierburile și soarele și purta pinii și chiparoșii, măslinii prăfoși și eucaliptii până aproape de casă. În inima acestei ofrande înfloreau, după anotimp, trandafiri sălbatici albi și mimoze sau caprifoiul acela care, de pe zidurile casei, își răspândea parfumul în serile de vară. Rufe albe și acoperișuri roșii, surâsuri ale mării sub cerul întins fără vreo încrețitură dintr-o parte în alta a orizontului, Casa din fața Lumii își ațintea ferestrele ei largi spre acest iarmaroc de culori și lumini. În depărtare, un șir de munți înalți și vineții aluneca în golf printr-o extremitate și închidea în desenul din zare tot acest extaz. Așa încât nimeni nu se plângea de drumul anevoios ori de oboseală. În fiecare zi, bucuria putea fi cucerită.

Trăind astfel în fața lumii, simțindu-i povara, văzând zilnic cum i se luminează fața și apoi i se stinge pentru ca a doua zi să se aprindă din nou cu toată prospețimea, cei patru locuitori ai casei deveneau conștienți de o prezență care le era deopotrivă arbitru și justificare. Aici lumea devenea personaj, dintre acelea cărora le cerem sfatul cu dragă inimă și cărora cum-pătarea nu le-a sufocat iubirea. O luau drept

martor: „Eu și lumea“, spunea Patrice cu orice prilej, „nu suntem de acord“.

Catherine, pentru care să fie goală însemna să se elibereze de prejudecăți, profita de lipsa băiatului și se dezbrăca pe terasă. Rămânând să observe cum se schimbă culorile cerului, spunea la masă, cu un soi de trufie senzuală: „Eram goală în fața lumii“.

— Da, zicea Patrice cu dispreț, femeile, îndeobște, pun ideile mai presus de senzații.

Și-atunci Catherine sărea în sus, pentru că nu voia să treacă drept intelectuală. Iar Rose și Claire spuneau la unison:

— Taci, Catherine, n-ai dreptate.

Fiindcă, așa cum stabiliseră, Catherine n-avea niciodată dreptate, fiind cea pe care toată lumea o iubea la fel. Avea un trup compact, cu forme bine desenate, de culoarea pâinii arse, și un instinct animalic a ceea ce-i esențial pe lume. Nu avea egal în dezlegarea limbajului tainic al copacilor, mării și vântului.

— Mititica, spunea Claire fără să se oprească din mâncat, e o forță a naturii.

Apoi toată lumea mergea să se-ncălzească la soare și să tacă. Omul slăbește puterea omului. Lumea o lasă intactă. Rose, Claire, Catherine și Patrice, la ferestrele casei lor, trăiau printre

imagini și aparențe, încuviințau acest soi de joc pe care-l țesuseră între ei, râdeau în fața prieteniei și tandreței, dar dinaintea dansului cerului și al mării regăseau întotdeauna culoarea secretă a destinului lor și se întâlneau în sfârșit cu ceea ce era mai profund în ei. Uneori, pisicile se alăturau stăpânilor. Gula înainta, mereu ofensată, semn de întrebare cu ochi verzi, slabă și delicată, și deodată era cuprinsă de nebunie și se războia cu umbrele. „E-o problemă de glande interne“, spunea Rose. Apoi râdea, râdea din tot sufletul, pe sub părul ondulat, cu ochii mijiiți și voioși îndărătul ochelarilor rotunzi, până ce Gula sărea pe ea (îi făcea o favoare) și, cu degetele lunecând pe blana lucioasă, Rose se astâmpăra, se domolea și, devenită ea însăși felină cu ochi galeși, îmblânzea cu mâini blajine și prietenoase animalul. Fiindcă pisicile erau poarta spre lume a lui Rose, așa cum nuditatea era cea a lui Catherine. Claire prefera cealaltă pisică, pe Cali. Era blândă și neghioabă ca blănița ei de un alb murdar și se lăsa chinuită. Claire cea cu chip florentin simțea atunci că are un suflet mare. Tăcută și închisă în sine, cu răbufniri bruște, avea o poftă de mâncare strașnică. Văzând-o cum ia proporții, Patrice o muștrulua:

— Ne faci silă, spunea el. O ființă frumoasă nu are dreptul să se pocească.

Dar Rose intervenea:

— De ce nu încetezi s-o jignești? Mănâncă, soră Catherine.

Și ziua înainta din zori până-n seară, peste coline și peste mare, sub soarele grațios. Se râde, se glumește și se croiesc planuri. Toată lumea zâmbește dinaintea aparențelor și se preface că li se supune. Patrice pendula între fața lumii și chipurile grave și surâzătoare ale fetelor. Uneori se mira de acest univers ivit în jurul lui. Încredere și prietenie, soare și case albe, nuanțe abia presimțite, aici se nășteau fericiri neștirbite, cărora le măsoara vibrația exactă. Casa din fața Lumii, își spuneau între ei, nu e o casă unde te distrezi, ci unde ești fericit. Asta simțea și Patrice atunci când, cu fața întoarsă spre înserare, toți se lăsau pătrunși, odată cu ultima adiere, de omeneasca și primejdioasa ispită de a fi unici.

Astăzi, după baia de soare, Catherine s-a dus la birou.

— Dragă Patrice, zice Rose apărând brusc, am o veste bună pentru tine.

În ziua aceea, în încăperea-terasă, băiatul stă vitejește tolănit pe-un divan, cu un roman polițist în mâini.

— Te-ascult, draga mea Rose.

— Azi e rândul tău să bucătărești.

— Bine, spune Patrice fără să se clinească.

Rose pleacă, ducându-și ghiozdanul studentesc unde-și îndeasă oțova ardeii pentru micul dejun și volumul al III-lea din *Istoria*, plicticoasă, a lui Lavisse. Patrice, care trebuie să gătească niște linte, cască gura până la ora unsprezece, contemplă camera încăpătoare cu pereți văruiți în ocru, mobilată cu canapele și etajere, cu măști verzi, galbene și roșii, cu tapițerii bej în dungii oranj, apoi fierbe în grabă linte separat, toarnă ulei în oală și călește o ceapă, o roșie, un mănunchi de verdețuri, se agită și le blestemă pe Gula și pe Cali, care protestează de foame. Asta deși Rose le-a explicat ieri: „Să știți și voi, jivinelor“, a spus ea, „că vara e prea cald ca să-ți fie foame“.

La douăsprezece fără un sfert sosește Catherine, într-o rochie subțire și cu sandale decupate. Are nevoie de-un duș și de stat la plajă. O să ajungă ultima la masă. Rose îi spune muștrător:

— Catherine, ești insuportabilă.

Apa șuieră la baie și iat-o pe Claire apărând într-un suflet:

— Faceți linte? Am o rețetă pe cinste...

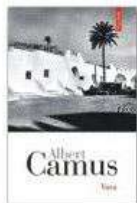
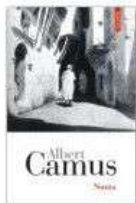
— Știu. Iau niște smântână... hai, las-o baltă, dragă Claire.

Seria de autor Albert Camus

PREMIUL NOBEL PENTRU LITERATURĂ

„Sunt convins, încep Zagreus, că nu poți fi fericit fără bani. Atâta tot. Nu-mi plac nici lucrurile simple, nici romantismul. Vreau să-nțeleg. Ei bine, am băgat de seamă că există printre anumite persoane de elită un soi de snobism spiritual, potrivit căruia banii n-au legătură cu fericirea. E o prostie, o minciună și, într-o oarecare măsură, o lașitate. Vezi dumneata, Mersault, pentru un om de viță nobilă nu e niciodată complicat să fie fericit. E de-ajuns să repete destinul tuturor, nu cu intenția renunțării, ca atâtea pretinse mari personalități, ci cu voința fericirii. Numai că, pentru a fi fericit, e nevoie de timp. De mult timp. Fericirea înseamnă și ea răbdare. Și, în aproape toate cazurile, ne irosim viața ca să câștigăm bani, când s-ar cuveni ca, prin intermediul banilor, să câștigăm timp. Asta e singura problemă care m-a interesat vreodată. E exactă. E limpede.“

Albert Camus

În Seria de autor Albert Camus
au mai apărut:
Nunta și Vara

ISBN 978-973-46-7839-6

www.polirom.ro

Carte publicată și în ediție digitală.